Bijlage 3: informatie andere gemeenten

Voorbereidingsbesluit gemeente Utrecht

Het proces is ingezet vanuit twee aanleidingen;

1. Er lag er een vergunningsaanvraag van een vestiging van Albert Heijn die een tabaksspeciaalzaak naast de supermarkt wilde openen. Dit is bewoners ter ore gekomen die hier tegen waren en zij hebben zich meteen gegroepeerd en hebben de raad benaderd. Dit heeft niet geleid tot verdere raadsvragen.
2. In Utrecht was er politieke wil; het Utrecht heeft hoge ambities voor het realiseren van een Rookvrije Generatie en volgt een eigen routekaart (maximaal 5% van de Utrechtse inwoners rookt in 2035, hiermee wil Utrecht 5 jaar vooruitlopen op de landelijke ambitie van een percentage van 5% rokers in 2040).

Daarnaast waren er landelijke argumenten die het nemen van een voorbereidingsbesluit bekrachtigden;

- In 2032 mogen alleen nog tabaksspeciaalzaken tabaksproducten verkopen,
- Op 15 maart jl. zijn er twee moties door de Tweede Kamer aangenomen rondom het geven van juridische handvatten aan gemeenten om het aantal tabakszaken te beperken via het omgevingsplan en het maximeren van het aantal verkooppunten van tabak en rookwaren in gemeenten via vergunningverlening. Hierdoor werd het nemen van een voorbereidingsbesluit mogelijk (zie bijlage 'Landelijke ontwikkelingen en tabaksspeciaalzaken Nijmegen).

Utrecht heeft ervoor gekozen om, naast het nemen van het voorbereidingsbesluit, een brede strategie te voeren; lobby naar rijk samen met Amsterdam en Rotterdam, het schrijven van een opinieartikel en ze zijn in gesprek met Albert Heijn landelijk gegaan.

In Utrecht is ervoor gekozen om in het voorbereidingsbesluit te focussen op tabaksspeciaalzaken en supermarkten die voor 1 juli 2024 een afsplitsing willen maken en dus een speciaalzaak willen starten. Gemakszaken (zoals Primera, The Read Shop, AKO, Bruna, Vivant) vallen daar nu niet onder. Wanneer er landelijk beleid is, hebben gemeenten mogelijkheden om ook op gemakszaken beleid te voeren, zodat dit ook ingeperkt kan worden voor 2032. Dan is de verkoop van tabaksproducten hier niet meer toegestaan.

Andere gemeenten

Eind september heeft de gemeente Vijfheerenlanden als tweede gemeente een voorbereidingsbesluit genomen ter wering van tabaksspeciaalzaken. Vijfheerenlanden werkt, net als Utrecht, aan een Rookvrije Generatie in 2035 waarmee zij rookvrij opgroeien als prioriteit hebben gesteld.
De gemeenten Amsterdam, Den Haag, Eindhoven en Arnhem zijn ook aan het onderzoeken of het mogelijk is om nieuwe tabaksspeciaalzaken te weren. Het vervolg, waarbij onderzocht wordt of een voorbereidingsbesluit ook in deze gemeenten uitgevoerd kan worden, moet ambtelijk nog worden opgestart.